

Sikkerhedsdatablad

LIP Referencemørtel

Erstatter dato: 19-06-2018

Revisionsdato: 05-02-2019
Version: 1.3.0**PUNKT 1: Identifikation af stoffet/blandingen og af selskabet/virksomheden****1.1. Produktidentifikator**

Handelsnavn: LIP Referencemørtel

1.2. Relevante identificerede anvendelser for stoffet eller blandingen samt anvendelser, der frarådesAnbefalede anvendelser: Mørtel.
For nærmere specifikation se tekniske datablade.**1.3. Nærmere oplysninger om leverandøren af sikkerhedsdatabladet****Leverandør**

Firma: Lip Bygningsartikler A/S

Adresse: Industrivej 16

Post nr.: 5580

By: Nørre Åby

Land: DANMARK

E-mail: info@lip.dk

Telefon: +45 64421330

Fax: +45 64423408

1.4. Nødtelefon

82 12 12 12 (Giftlinjen)

PUNKT 2: Fareidentifikation**2.1. Klassificering af stoffet eller blandingen**

CLP-klassificering: Skin Irrit. 2;H315 Eye Dam. 1;H318

Væsentligste skadevirkninger: Forårsager hudirritation. Forårsager alvorlig øjenskade. Virker ætsende i opblandet form.

2.2. Mærkningselementer**Piktogrammer**

Signalord: Fare

Indeholder

Stof: Calciumhydroxid; Portland cement

Unik Formular Identifikation (UFI): X470-E0J2-F00A-RMXY

H-sætninger

H315 Forårsager hudirritation.

Sikkerhedsdatablad

LIP Referencemørtel

Erstatter dato: 19-06-2018

Revisionsdato: 05-02-2019

Version: 1.3.0

H318 Forårsager alvorlig øjenskade.

P-sætninger

P101 Hvis der er brug for lægehjælp, medbring da beholderen eller etiketten.

P102 Opbevares utilgængeligt for børn.

P280 Bær beskyttelsehandsker/øjenskytelse/ansigtsbeskyttelse.

P305+351+338 VED KONTAKT MED ØJNENE: Skyl forsigtigt med vand i flere minutter. Fjern eventuelle kontaktlinser, hvis dette kan gøres let. Fortsæt skylning.

P310 Ring omgående til en GIFTINFORMATION/læge.

Supplerende oplysninger

Indeholder et reduktionsmiddel, som reducerer opløseligt chrom VI. Reduktionsmidlet er aktivt ved tør opbevaring i 12 mdr. efter angivet emballeringsdato. Ved opbevaring under fugtige forhold, f.eks byggepladser, vil chromatneutraliseringen aftage. Anbrudt emballage lukkes tæt efter brug, og bør anvendes snarest derefter.

2.3. Andre farer

Vurdering er ikke nødvendig, da produktet kun indeholder uorganisk stof.

PUNKT 3: Sammensætning af/oplysning om indholdsstoffer

3.2 Blandinger

Stof	CAS Nr	EC-nr	REACH-registreringsnr.	Koncentration	Bemærkninger	CLP-klassificering
Portland cement	65997-15-1	266-043-4		5 - 10%		Skin Irrit. 2;H315 Eye Dam. 1;H318 STOT SE 3;H335
Calciumhydroxid	1305-62-0	215-137-3	01-2119475151-45	5 - 10%		Skin Irrit. 2;H315 Eye Dam. 1;H318 STOT SE 3;H335

Se punkt 16 for ordlyd af H-sætninger.

PUNKT 4: Førstehjælpsforanstaltninger

4.1. Beskrivelse af førstehjælpsforanstaltninger

Indånding:	Søg frisk luft, skyl munden med vand og puds næsen grundigt. Søg læge ved vedvarende ubehag.
Indtagelse:	Skyl munden grundigt og drik 1-2 glas vand i små slurke. Fremkald ikke opkastning. Søg omgående læge.
Hudkontakt:	Fjern forurenede tøj. Vask huden med vand. Søg læge ved vedvarende ubehag.
Øjenkontakt:	Spil øjet godt op, fjern eventuelle kontaktlinser og skyl straks med vand (helst fra øjenskyller) og søg omgående læge. Fortsæt skylningen til lægen overtager behandlingen.
Generelt:	Ved henvendelse til læge medbringes sikkerhedsdatablad eller etiket.

4.2. Vigtigste symptomer og virkninger, både akutte og forsinkede

Øjenkontakt kan fremkalde dybe ætsninger, smerter, tåreflåd og kramper i øjenlågene. Risiko for alvorlig øjenskade med synstab. Indånding af støv kan virke irriterende på de øvre luftveje. Virker irriterende på huden - kan medføre rødme.

4.3. Angivelse af om øjeblikkelig lægehjælp og særlig behandling er nødvendig

Behandl symptomer. Ingen særlig, øjeblikkelig behandling er nødvendig.

PUNKT 5: Brandbekæmpelse

5.1. Slukningsmidler

Egnede slukningsmidler: Produktet er ikke umiddelbart antændeligt. Slukningsmidler vælges ud fra den omgivende brand.

Sikkerhedsdatablad

LIP Referencemørtel

Erstatter dato: 19-06-2018

Revisionsdato: 05-02-2019
Version: 1.3.0**Uegnede slukningsmidler:** Brug ikke vandstråle, da det kan sprede branden.

5.2. Særlige farer i forbindelse med stoffet eller blandingen

Produktet er ikke umiddelbart antændeligt. Undgå indånding af dampe og røggasser - søg frisk luft.

5.3. Anvisninger for brandmandskab

Anvend luftforsynet åndedrætsværn og kemisk beskyttelsesdragt, hvis personlig (tæt) kontakt er sandsynlig. Hvis det kan gøres uden fare, fjernes beholdere fra det brandtruede område. Undgå indånding af dampe og røggasser - søg frisk luft.

PUNKT 6: Forholdsregler over for udslip ved uheld

6.1. Personlige sikkerhedsforanstaltninger, personlige værnemidler og nødprocedurer

For ikke-indsatspersonel: Stå i vindsiden/hold afstand til kilden. Brug handsker. Brug beskyttelsesbriller ved risiko for støv i øjnene.**For indsatspersonel:** Udover ovenstående: Beskyttelsesdragt svarende til EN 368, type 3 anbefales.

6.2. Miljøbeskyttelsesforanstaltninger

Spild må ikke udledes til kloak og/eller overfladevand.

6.3. Metoder og udstyr til inddæmning og oprensning

Spild opfejes/opsamles til evt. genbrug eller overføres til egnede affaldsbeholdere. Brug vandtåge for at binde støv. Mindre spild tørres op med en klud.

6.4. Henvisning til andre punkter

Se punkt 8 for værnemiddeltpe. Se punkt 13 for bortskaffelse.

PUNKT 7: Håndtering og opbevaring

7.1. Forholdsregler for sikker håndtering

Produktet bør anvendes under velventilerede forhold. Der skal være adgang til rindende vand og øjenskyller. Vask hænder før pauser, toiletbesøg og efter endt arbejde. Arbejde med produktet er omfattet af Arbejdstilsynets bekendtgørelse om arbejde med kodenummererede produkter ved anvendelse til bygningsarbejde. Der kan være yderligere krav til ventilation og værnemidler, se bekendtgørelse om arbejde med kodenummererede produkter.

7.2. Betingelser for sikker opbevaring, herunder eventuel uforenelighed

Opbevares forsvarligt, utilgængeligt for børn og ikke sammen med levnedsmidler, foderstoffer, lægemidler o.lign. Skal opbevares tørt.

7.3. Særlige anvendelser

Ingen.

PUNKT 8: Eksponeringskontrol/personlige værnemidler

8.1. Kontrolparametre

Grænseværdi

Stofnavn	Periode	ppm	mg/m ³	Fiber/cm ³	Bemærkninger	Anmærkninger
Calciumhydroxid	-		5			E
Kvarts, ikke respirabel	-		0,3			
Mineralsk støv, inert	8h		10			

Sikkerhedsdatablad

LIP Referencemørtel

Erstatter dato: 19-06-2018

Revisionsdato: 05-02-2019

Version: 1.3.0

Mineralsk støv, inert	8h		5		Respirabelt.	
-----------------------	----	--	---	--	--------------	--

E = Betyder at stoffet har en EF-grænseværdi

Målingsmetoder: Overholdelse af de angivne grænseværdier kan kontrolleres ved arbejdshygiejniske målinger.

Retsgrundlag: Bekendtgørelse om grænseværdier for stoffer og materialer nr. 655/2018. At-vejledning C.0.1 om grænseværdier for stoffer og materialer, August 2007.

PNEC

Calciumhydroxid, cas-no 1305-62-0				
Eksponering	Værdi	Vurderingsfaktor	Ekstrapolationsmetode	Bemærk
PNEC aqua (ferskvand)	0,49 mg/l			
PNEC aqua (havvand)	0,32 mg/l			
PNEC jord	1080 mg/kg			
PNEC STP (spildevandsbehandling sanlæg)	3 mg/l			

DNEL- arbejdere

Calciumhydroxid, cas-no 1305-62-0					
Eksponering	Værdi	Vurderingsfaktor	Dosisdeskriptor	Vigtigste effektparameter	Bemærk
Inhalation DNEL (akut - /korttidseksponering - lokale virkninger)	4 mg/m ³				
Inhalation DNEL (langtidseksponering - lokale virkninger)	1 mg/m ³				

8.2. Eksponeringskontrol

Egnede foranstaltninger til eksponeringskontrol: Brug værnemidler som angivet nedenfor.

Personlige værnemidler, øje-/ansigtsbeskyttelse: Brug beskyttelsesbriller eller ansigtsskærm. Øjenværn skal følge EN 166.

Personlige værnemidler, hudbeskyttelse: Brug beskyttelseshandsker af plast eller gummi Gennembrudstiden er ikke bestemt for produktet. Skift handsker ofte. Handsker skal følge EN 374. Brug overtræksdragt med hætte.

Personlige værnemidler, åndedrætsværn: Ved utilstrækkelig ventilation skal der anvendes åndedrætsværn. Filtype: P. Åndedrætsværn skal følge en af følgende standarder: EN 136/140/145.

Miljøeksponeringskontrol: Det skal sikres at lokale regler for udledning overholdes.

PUNKT 9: Fysisk-kemiske egenskaber

9.1. Oplysninger om grundlæggende fysiske og kemiske egenskaber

Parameter	Værdi/enhed
Produktets tilstand	Pulver
Farve	Grå
Lugt	Lugtfri
Opløselighed	Blandbart med følgende: Vand.
Eksplorative egenskaber	Ikke eksplosivt

Sikkerhedsdatablad

LIP Referencemørtel

Erstatter dato: 19-06-2018

Revisionsdato: 05-02-2019

Version: 1.3.0

Oxiderende egenskaber	Ikke oxiderende.	
Parameter	Værdi/enhed	Bemærkninger
pH i opløsning	Ingen data	
pH koncentrat	Ingen data	
Smeltepunkt	Ingen data	
Frysepunkt	Ingen data	
Begyndelseskogepunkt og kogepunktsinterval	Ingen data	
Flammepunkt	Ingen data	
Fordampningshastighed	Ingen data	
Antændelighed (fast stof, luftart)	Ingen data	
Antændelsesgrænser	Ingen data	
Ekspløsningsgrænser	Ingen data	
Damptryk	Ingen data	
Dampmassefylde	Ingen data	
Relativ massefylde	Ingen data	
Fordelingskoefficient n-oktanol/vand	Ingen data	
Selvantændelsestemperatur		Ikke selvantændeligt
Dekomponeringstemperatur	Ingen data	
Viskositet	Ingen data	
Lugtterskel	Ingen data	

9.2 Andre oplysninger

Øvrig information: Ingen.

PUNKT 10: Stabilitet og reaktivitet

10.1. Reaktivitet

Reagerer under varmeudvikling med følgende: Syrer. Indholdet af chromreducerende middel mindskes med tiden.

10.2. Kemisk stabilitet

Produktet er stabilt ved anvendelse efter leverandørens anvisninger.

10.3. Risiko for farlige reaktioner

Ingen kendte.

10.4. Forhold, der skal undgås

Ingen kendte.

10.5. Materialer, der skal undgås

Syrer.

10.6. Farlige nedbrydningsprodukter

Ingen kendte.

PUNKT 11: Toksikologiske oplysninger

11.1. Oplysninger om toksikologiske virkninger

Akut toksicitet - indtagelse

Calciumhydroxid, cas-no 1305-62-0

Organisme	Testtype	Eksposeringstid	Værdi	Konklusion	Testmetode	Kilde
-----------	----------	-----------------	-------	------------	------------	-------

Sikkerhedsdatablad

LIP Referencemørtel

Erstatter dato: 19-06-2018

Revisionsdato: 05-02-2019

Version: 1.3.0

Rotte	LD50		> 2000mg/kg		OECD 425	
-------	------	--	-------------	--	----------	--

Produktet er ikke klassificeringspligtigt. Kriterierne for klassificering kan på grundlag af de foreliggende data ikke anses for at være opfyldt.

Akut toksicitet - hud

Calciumhydroxid, cas-no 1305-62-0

Organisme	Testtype	Eksponeeringstid	Værdi	Konklusion	Testmetode	Kilde
Kanin	LD50		> 2500mg/kg		OECD 402	

Produktet er ikke klassificeringspligtigt. Kriterierne for klassificering kan på grundlag af de foreliggende data ikke anses for at være opfyldt.

Akut toksicitet - indånding: Produktet er ikke klassificeringspligtigt. Testdata foreligger ikke.

Hudætsning/-irritation

Calciumhydroxid, cas-no 1305-62-0

Organisme	Testtype	Eksponeeringstid	Værdi	Konklusion	Testmetode	Kilde
Kanin				Irriterende	OECD 404	

Portland cement, cas-no 65997-15-1

Organisme	Testtype	Eksponeeringstid	Værdi	Konklusion	Testmetode	Kilde
Kanin				Irriterende	OECD 404	IUCLID

Virker irriterende på huden - kan medføre rødme.

Alvorlig øjenskade/-irritation

Calciumhydroxid, cas-no 1305-62-0

Organisme	Testtype	Eksponeeringstid	Værdi	Konklusion	Testmetode	Kilde
				Ætsende		

Øjenkontakt kan fremkalde dybe ætsninger, smerter, tåreflåd og kramper i øjenlågene. Risiko for alvorlig øjenskade med synstab.

Respiratorisk sensibilisering eller hudsensibilisering

Calciumhydroxid, cas-no 1305-62-0

Organisme	Testtype	Eksponeeringstid	Værdi	Konklusion	Testmetode	Kilde
				Ikke sensibiliserende		IUCLID

Produktet er ikke klassificeringspligtigt. Testdata foreligger ikke.

Kimcellemutagenicitet

Calciumhydroxid, cas-no 1305-62-0

Organisme	Testtype	Eksponeeringstid	Værdi	Konklusion	Testmetode	Kilde
Bakterie				Ingen mutagene effekter observeret.	OECD 471	

Produktet er ikke klassificeringspligtigt. Kriterierne for klassificering kan på grundlag af de foreliggende data ikke anses for at være opfyldt.

Kræft risiko

Calciumhydroxid, cas-no 1305-62-0

Organisme	Testtype	Eksponeeringstid	Værdi	Konklusion	Testmetode	Kilde
Menneske				Ingen carcinogene virkninger fundet.		

Produktet er ikke klassificeringspligtigt. Testdata foreligger ikke på alle stoffer.

Sikkerhedsdatablad

LIP Referencemørtel

Erstatter dato: 19-06-2018

Revisionsdato: 05-02-2019
Version: 1.3.0

Reproduktionstoksicitet:	Produktet er ikke klassificeringspligtigt. Testdata foreligger ikke.
Enkel STOT-eksponering:	Indånding af støv kan virke irriterende på de øvre luftveje. Produktet er ikke klassificeringspligtigt. Testdata foreligger ikke.
Gentagne STOT-eksponeringer:	Produktet er ikke klassificeringspligtigt. Testdata foreligger ikke.
Aspirationsfare:	Produktet er ikke klassificeringspligtigt. Testdata foreligger ikke.
Andre toksikologiske virkninger:	Ingen kendte.

PUNKT 12: Miljøoplysninger

12.1. Toksicitet

Calciumhydroxid, cas-no 1305-62-0

Organisme	Arter	Eksponeringstid	Testtype	Værdi	Konklusion	Testmetode	Kilde
Fisk			96hLC50	50,6 - 457mg/l			
Krebsdyr			48hEC50	49,1mg/l			
Alger			72hEC50	184,57mg/l			
Krebsdyr			14dNOEL	32mg/l			
Alger			72hNOEC	48mg/l			

Produktet er ikke klassificeringspligtigt. Kriterierne for klassificering kan på grundlag af de foreliggende data ikke anses for at være opfyldt.

12.2. Persistens og nedbrydelighed

Portland cement, cas-no 65997-15-1

Organisme	Arter	Eksponeringstid	Testtype	Værdi	Konklusion	Testmetode	Kilde
					Ikke let bionedbrydelig		

Forventes ikke at være biologisk nedbrydeligt.

12.3. Bioakkumuleringspotentiale

Bioakkumulering forventes ikke.

12.4. Mobilitet i jord

Udhæder til fast immobil masse. Testdata foreligger ikke.

12.5. Resultater af PBT- og vPvB-vurdering

Vurdering er ikke nødvendig, da produktet kun indeholder uorganisk stof.

12.6. Andre negative virkninger

Ingen kendte.

PUNKT 13: Forhold vedrørende bortskaffelse

13.1. Metoder til affaldsbehandling

Affaldskategorier: Undgå udslip til kloak eller overfladevand. Produktet er farligt affald i henhold til Affaldsbekendtgørelsen (BEK Nr 1309/2012). Spild og affald samles i lukkede og tætte

Sikkerhedsdatablad

LIP Referencemørtel

Erstatter dato: 19-06-2018

Revisionsdato: 05-02-2019

Version: 1.3.0

beholdere, der bortskaffes via den lokale affaldsordning for farligt affald.

Affaldsgruppe: X.

EAK-kode: Afhængigt af branche og anvendelse f.eks. 17 01 06* Blandinger eller separerede fraktioner af beton, mursten, tegl og keramik indeholdende farlige stoffer

Udhærdet cement er ikke farligt affald. Kontakt kommunen for anvisning af håndtering.

Brug nedenstående kode til affaldsregistrering. Affaldsgruppe: X.

EAK-kode: Afhængigt af branche og anvendelse f.eks. 17 01 07 Blandinger af beton, mursten, tegl og keramik, bortset fra affald henhørende under 17 01 06

Urenset emballage bortskaffes via den lokale affaldsordning.

PUNKT 14: Transportoplysninger

14.1. UN-nummer:	Ikke relevant.	14.4. Emballagegruppe:	Ikke relevant.
14.2. UN-forsendelsesbetegnelse (UN proper shipping name):	Ikke relevant.	14.5. Miljøfarer:	Ikke relevant.
14.3. Transportfareklasse(r):	Ikke relevant.		

14.6. Særlige forsigtighedsregler for brugeren

Ingen.

14.7. Bulktransport i henhold til bilag II i MARPOL og IBC-koden

Ikke relevant.

PUNKT 15: Oplysninger om regulering

15.1. Særlige bestemmelser/særlig lovgivning for stoffet eller blandingen med hensyn til sikkerhed, sundhed og miljø

PR-nr.:	2250231
Kodenummer:	00-4 (1993) Brugsklar blanding: 00-4 (1993)
Særlige bestemmelser:	Omfattet af:

Bekendtgørelse om arbejde med kodenummererede produkter nr. 302/1993.
Bekendtgørelse om unges arbejde nr. 239/2005, senest ændret ved nr. 1531/2017.

Må kun bruges i den periode, hvor indholdet af vandopløseligt chromat er under 2 mg/kg tør cement.

Unge under 18 år må ikke erhvervsmæssigt anvende eller udsættes for produktet. Unge over 15 år er dog undtaget denne regel, hvis produktet indgår som et nødvendigt led i en uddannelse.

15.2. Kemikaliesikkerhedsvurdering

PUNKT 16: Andre oplysninger

Versionshistorik og ændringsangivelser

Version	Revisionsdato	Ansvarlig	Ændringer
1.1.0	17-08-2015	HSV, Bureau Veritas HSE	1, 2, 3, 4, 11, 15, 16.
1.2.0	19-06-2018	JRO, Bureau Veritas HSE	1-16.
1.3.0	05-02-2019	JRO, Bureau Veritas HSE	1, 2, 3, 8, 15, 16.

Forkortelser: PBT: Persistent, Bioaccumulative and Toxic

Sikkerhedsdatablad

LIP Referencemørtel

Erstatter dato: 19-06-2018

Revisionsdato: 05-02-2019
Version: 1.3.0

vPvB: Very Persistent and Very Bioaccumulative
STOT: Specific Target Organ Toxicity
PNEC: Predicted No Effect Concentration
DNEL: Derived No Effect Level

Øvrig information:

Dette sikkerhedsdatablad er udarbejdet for og gælder udelukkende dette produkt. Det er baseret på vores nuværende viden samt de oplysninger, leverandøren har kunnet levere om produktet ved udarbejdelsen. Sikkerhedsdatabladet overholder gældende lovgivning for udarbejdelse af sikkerhedsdatablade i henhold til 1907/2006/EC (REACH) med senere ændringer.

Anbefalet uddannelse:

Et grundigt kendskab til dette sikkerhedsdatablad bør være en forudsætning. Arbejdstilsynets regler om arbejde med kodenumererede produkter skal kendes.

Klassificeringsmetode:

Beregning på baggrund af farerne for de kendte bestanddele.

Liste med relevante H-sætninger

H315	Forårsager hudirritation.
H318	Forårsager alvorlig øjenskade.
H335	Kan forårsage irritation af luftvejene.

Dokumentsprog:

DK